

ΕΕΠΔ - Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων

Η πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα και η προστασία των δεδομένων

Σειρά εγγράφων αναφοράς

Περίληψη

Ιούλιος 2005

Αριθμ. 1

Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων εξέδωσε ένα έγγραφο με κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο αντιμετώπισης των αιτήσεων πρόσβασης στα δημόσια έγγραφα που περιέχουν προσωπικά δεδομένα. Στο παρόν φυλλάδιο περιέχεται μόνον μια σύντομη περίληψη του εγγράφου. Το πλήρες κείμενο του εγγράφου και ο κατάλογος των υπαλλήλων που διεκπεραιώνουν τις αιτήσεις πρόσβασης παρατίθενται στην ιστοσελίδα του ΕΕΠΔ: www.edps.eu.int

Εισαγωγή

Η πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα, αφενός, και ο ιδιωτικός χαρακτήρας και η προστασία των δεδομένων, αφετέρου, είναι θεμελιώδη δικαιώματα τα οποία προβλέπονται από ένα ευρύ φάσμα νομοθετικών πράξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Τα δικαιώματα αυτά είναι βαθιά ριζωμένα στις συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών και απολαύουν σημαντικής δημόσιας στήριξης. Αποτελούν επίσης ουσιώδη στοιχεία της "χρηστής διακυβέρνησης". Κατά το 2001 θεσπίστηκαν δύο κανονισμοί οι οποίοι υποχρεώνουν τα όργανα και τους οργανισμούς της ΕΕ να σέβονται αυτά τα δικαιώματα: ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 (εφεξής "κανονισμός περί προστασίας των δεδομένων") και ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 (εφεξής "κανονισμός περί πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα").

Δεν υπάρχει ιεραρχική σειρά και, συνήθως, ούτε τριβή μεταξύ των δύο δικαιωμάτων. Ωστόσο, δεδομένου ότι στόχος του κανονισμού περί πρόσβασης του κοινού είναι η προώθηση της πρόσβασης σε όλα τα έγγραφα, ενώ ο κανονισμός περί προστασίας των δεδομένων οφείλει να κατοχυρώνει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, ενδέχεται να προκύψει τριβή σε ορισμένες περιπτώσεις. Η ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο κανονισμών ενίοτε συνιστά πρόκληση. Ο Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας των Δεδομένων (ΕΕΠΔ) αποφάσισε επομένως να δημοσιεύσει ένα έγγραφο προκειμένου να καταδείξει ότι τα δικαιώματα πρέπει να θεωρούνται ως συμπληρωματικά, και όχι ως αντίθετα μεταξύ τους.

Σκοπός του εγγράφου είναι η παροχή πρακτικής καθοδήγησης για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες πρέπει να αποφασισθεί αν θα πρέπει να επιτραπεί η πρόσβαση τρίτων σε έγγραφο το οποίο περιέχει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, π.χ. όταν πρόκειται για απάντηση σε ερωτήσεις σχετικές με υπαλλήλους, ή την παρουσία σε συνεδριάσεις, ή σχετικές με μια διαδικασία προσφυγής, ή όταν μελετάται η δημοσίευση ενός καταλόγου στο Διαδίκτυο.

Η ταυτόχρονη εφαρμογή των δύο κανονισμών

Ο κανονισμός περί πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα αντανακλά το γεγονός ότι στις περισσότερες δημοκρατικές κοινωνίες υπάρχει γενικό ενδιαφέρον για την δημοσιοποίηση εγγράφων των δημοσίων αρχών. Ο κανονισμός επομένως επιδιώκει την ευρύτερη δυνατή πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα για όλους τους πολίτες της ΕΕ, καθώς και για τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που κατοικούν ή έχουν την έδρα τους σε κράτος μέλος.

Το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού υπόκειται σε ορισμένες εξαιρέσεις, μία εκ των οποίων είναι ουσιαστική για το έγγραφο διότι αφορά τον ιδιωτικό χαρακτήρα και την προστασία των προσωπικών δεδομένων. Το εδάφιο β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 ορίζει ότι:

Τα θεσμικά όργανα αρνούνται την πρόσβαση σε ένα έγγραφο, η γνωστοποίηση του οποίου θα έθιγε την προστασία [...] της ιδιωτικής ζωής και της ακεραιότητας του ατόμου, ιδίως σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία περί προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

Οι πρώτες λέξεις του εδαφίου β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 είναι κατηγορηματικές: οι αρχές αρνούνται την πρόσβαση. Ωστόσο, τα λοιπά στοιχεία περιέχουν όρους που απαιτούν συγκεκριμένη και εξατομικευμένη εξέταση του περιεχομένου του εγγράφου. Κατά την εξέταση αυτή, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα σχετικά στοιχεία.

Ανάλυση της εξαίρεσης του εδαφίου β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4

Στην πράξη, το εδάφιο β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 επιβάλλει τρεις προϋποθέσεις οι οποίες πρέπει όλες να πληρούνται προκειμένου να ισχύσει η εξαίρεση:

1. Πρέπει να διακυβεύεται η ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων.
2. Η πρόσβαση στο έγγραφο πρέπει να θίγει ουσιαστικά το υποκείμενο των δεδομένων.
3. Η πρόσβαση στο έγγραφο, δυνάμει της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων, να μην επιτρέπεται.

1) Διακυβεύεται η ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων:

Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή, όπως ορίζεται από το άρθρο 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την Προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, είναι ευρύτερο της προστασίας της ιδιωτικής ζωής υπό στενή έννοια - μπορεί να περιλαμβάνει και πλευρές της επαγγελματικής ζωής - έχει όμως όρια. Πρέπει να υπάρχει ιδιαίτερο συμφέρον του αφορώμενου προσώπου, - το έγγραφο πρέπει να περιέχει λεπτομέρειες για το πρόσωπο οι οποίες συνήθως θεωρούνται ως «προσωπικές» ή «ιδιωτικού χαρακτήρα». Το απλό γεγονός ότι ένα έγγραφο περιέχει προσωπικά δεδομένα γενικού χαρακτήρα, όπως το όνομα προσώπου δεν θα πρέπει (κανονικά) να εμποδίζει την πρόσβαση. Κατά κανόνα, η ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων κινδυνεύει εάν το εν λόγω έγγραφο:

- περιέχει ευαίσθητα δεδομένα (όπως δεδομένα σχετικά με την υγεία),
- αφορά την τιμή και υπόληψη προσώπου,
- θα μπορούσε να δημιουργήσει ψευδείς εντυπώσεις για το πρόσωπο,
- θα απεκάλυπτε γεγονότα που θα έφερναν το πρόσωπο σε δύσκολη θέση,
- θα απεκάλυπτε πληροφορίες που είχαν διαβιβασθεί εμπιστευτικά από ή προς το εν λόγω πρόσωπο.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι υπάλληλοι δημόσιας διοίκησης αποτελούν αντικείμενο του δημοσίου ενδιαφέροντος - για λόγους διαφάνειας και υπευθυνότητας - σε βαθμό μεγαλύτερο από τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό τομέα. Πρέπει να έχει κανείς κατά νου ότι ο/η υπάλληλος δεν παρίσταται υπό την προσωπική του/της ιδιότητα, για παράδειγμα, σε συνεδρίαση μιας ομάδας εργασίας του Συμβουλίου - παρίσταται υπό δημόσια ιδιότητα, ως εκπρόσωπος κράτους μέλους ή ενός των οργάνων ή οργανισμών της ΕΕ.

Επομένως, κάποια γενικότερα προσωπικά δεδομένα, τα οποία είναι συνδεδεμένα με την επαγγελματική ιδιότητα του υπαλλήλου δημοσίου οργάνου, μπορεί να μην υπάγονται στο πεδίο της προστασίας της ιδιωτικής ζωής. Αυτό ισχύει μάλλον για ανώτερους υπαλλήλους, όταν εκπροσωπούν ένα όργανο ή οργανισμό της Κοινότητας. Τα προσωπικά αυτά δεδομένα είναι δυνατόν - και υπό αυτές τις συνθήκες - να υπόκεινται στον κανονισμό περί προστασίας των δεδομένων.

2) Θίγεται ουσιαστικά το υποκείμενο των δεδομένων:

Για να θίγεται ουσιαστικά το υποκείμενο των δεδομένων από τη δημοσιοποίηση του εγγράφου, πρέπει η ιδιωτική του ζωή να υφίσταται πράγματι κάποια βλάβη. Το κοινό δεν θα πρέπει να στερείται του δικαιώματος πρόσβασης εάν η ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων θίγεται μόνο επιφανειακά. Σε αρκετές περιπτώσεις, η πρόσβαση του κοινού σε έγγραφο δεν θίγει την ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων. Αυτό θα συνέβαινε, για παράδειγμα, εάν τα συγκεκριμένα προσωπικά δεδομένα είχαν ήδη δημοσιοποιηθεί προηγουμένως.

Σε περιπτώσεις στις οποίες υπάρχει πιθανότητα να θιγεί σημαντικά η ιδιωτική ζωή του υποκειμένου των δεδομένων λόγω της δημοσιοποίησης του εγγράφου, είναι σκόπιμο να ζητείται η γνώμη του προσώπου προτού ληφθεί η σχετική απόφαση.

3) Η πρόσβαση στο έγγραφο είναι σύμφωνη με την νομοθεσία περί προστασίας των δεδομένων: Όταν εξετάζεται ο βαθμός στον οποίο επιτρέπεται η πρόσβαση στο έγγραφο δυνάμει της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων, η αρχή του δικαιώματος ενημέρωσης και η αρχή της αναλογικότητας παίζουν βασικό ρόλο.

3.1 Η αρχή του δικαιώματος ενημέρωσης

Δεδομένου ότι κάθε εξαίρεση πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται περιοριστικά, η εξαίρεση η οποία προβλέπεται από το εδάφιο β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 του κανονισμού περί πρόσβασης στα έγγραφα πρέπει να εφαρμόζεται μόνο στο βαθμό που ο κανονισμός περί προστασίας των δεδομένων απαγορεύει ρητά την πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

Ο κανονισμός περί προστασίας δεδομένων θέτει ορισμένες προϋποθέσεις για την πρόσβαση σε προσωπικά δεδομένα, από τις οποίες εδώ αναφέρουμε τις σημαντικότερες.

Η πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα πρέπει να είναι συμβατή με τους σκοπούς για τους οποίους συλλέγονται (όπως αποφασίζεται κατά τη στιγμή της συλλογής). Αν ο σκοπός απέκλειε την πρόσβαση τρίτων - ρητά ή σιωπηρά -, τότε η πρόσβαση θα αντέβαινε στο άρθρο 4 του κανονισμού περί προστασίας δεδομένων. Στα πλαίσια αυτά, θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι εύλογες προσδοκίες του υποκειμένου των δεδομένων.

Επιπλέον, υπάρχουν πολύ περιορισμένες δυνατότητες πρόσβασης σε ευαίσθητα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αποκαλύπτουν φυλετική ή εθνοτική καταγωγή, πολιτικές γνώμες, θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, συμμετοχή σε συνδικαλιστικές οργανώσεις, και δεδομένα που αφορούν την υγεία ή τη σεξουαλική ζωή (βλέπε άρθρο 10).

Το άρθρο 5 του κανονισμού περί προστασίας δεδομένων επιτρέπει την πρόσβαση εφόσον είναι απαραίτητη για την εκτέλεση καθήκοντος που διενεργείται χάριν του δημοσίου συμφέροντος, ή κατά την κατά νόμον άσκηση επίσημης εξουσίας, ή εάν απαιτείται για τη συμμόρφωση με νομική υποχρέωση. Αφ' ενός, η διάταξη αυτή διευκολύνει την πρόσβαση του κοινού, εφόσον απαιτείται για τη συμμόρφωση με τον κανονισμό περί πρόσβασης του κοινού στα έγγραφα. Αφ' ετέρου, η ίδια διάταξη περιορίζει την πρόσβαση του κοινού, δεδομένου ότι εμποδίζει την παράνομη ή δυσανάλογη πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα - το άρθρο 5 θα πρέπει να θεωρηθεί ως το αντίστοιχο του εδαφίου β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4, καθώς ο όρος «απαραίτητη» απαιτεί δοκιμή αναλογικότητας.

3.2 Η αρχή της αναλογικότητας

Η δοκιμή αναλογικότητας συνίσταται σε δύο στοιχεία :

1. Οι παρεκκλίσεις από την αρχή της πρόσβασης του κοινού θα πρέπει να παραμείνουν εντός των ορίων του ενδεδειγμένου και απαραίτητου για την επίτευξη του εν λόγω στόχου (Δικαστήριο, στην υπόθεση Συμβούλιο κατά Hautala).
2. Δοκιμή προκειμένου να διαπιστωθεί αν το αυτό αποτέλεσμα θα μπορούσε να επιτευχθεί με άλλα λιγότερο περιοριστικά μέτρα, για παράδειγμα επιτρέποντας μερική πρόσβαση στα έγγραφα.

Πρώτον, θα πρέπει να εξετασθεί σε ποιο βαθμό θίγονται τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων όπως διασφαλίζονται από τον κανονισμό περί προστασίας των δεδομένων. Με άλλα λόγια : τι βλάβη υφίσταται το υποκείμενο των δεδομένων λόγω της δημοσιοποίησης; Η δημοσιοποίηση δεν μπορεί επ' ουδενί να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια ή τον αδικαιολόγητο περιορισμό της άσκησης του (θεμελιώδους) δικαιώματος προστασίας δεδομένων του προσώπου. Κατά την εξέταση αυτή πρέπει να λαμβάνονται υπόψη :

- το είδος των υπό επεξεργασία προσωπικών δεδομένων,
- ο υποχρεωτικός ή εθελούσιος χαρακτήρας της αρχικής συλλογής των προσωπικών δεδομένων,
- η κατάσταση του υποκειμένου των δεδομένων και οι ενδεχόμενες συνέπειες της πρόσβασης του κοινού,
- το ότι το υποκείμενο των δεδομένων θα υποστεί μικρότερη βλάβη εάν το έγγραφο παραδοθεί κατ' αίτηση των ενδιαφερομένων από ό,τι αν δημοσιευόταν στο Διαδίκτυο.

Δεύτερον, αν η απεριόριστη πρόσβαση σε ένα έγγραφο θα είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια - ή τον αδικαιολόγητο περιορισμό - της άσκησης του θεμελιώδους δικαιώματος προστασίας των δεδομένων ενός ιδιωτικού προσώπου, τότε θα πρέπει να αναζητηθούν λιγότερο περιοριστικά μέτρα, όπως η μερική πρόσβαση, για παράδειγμα με την εξάλειψη προσωπικών δεδομένων πριν από την παράδοση του εγγράφου σε τρίτους. Θα πρέπει να αφαιρούνται ορισμένα τμήματα ή δεδομένα από το έγγραφο, εκτός αν αυτό θα προκαλούσε αδικαιολόγητο φόρτο διοικητικής εργασίας.

Τρία παραδείγματα της εξαίρεσης του εδαφίου β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4 από τα θεσμικά όργανα της ΕΕ

Τα ακόλουθα παραδείγματα λαμβάνονται από μία ευρύτερη συλλογή παραδειγμάτων που περιέχεται στο πλήρες κείμενο του εγγράφου. Το πρώτο παράδειγμα αφορά μια περίπτωση «προληπτικής ενέργειας» (γενικό μέτρο σε ένα πρώιμο στάδιο), ενώ το δεύτερο «προσέγγιση αντίδρασης» (καταγγελία στον ΕΕΠΔ), το δε τρίτο, περίπτωση κατά την οποία δεν επιτρέπεται η πρόσβαση του κοινού. Τα παραδείγματα παρουσιάζονται υπό απλοποιημένη μορφή για να χωρέσουν στο παρόν φυλλάδιο. Οι αναλύσεις ακολουθούν τη σειρά του καταλόγου του Κεφαλαίου 6 του εγγράφου.

Παράδειγμα 1 : Το δελτίο παραπόνων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή

Το δελτίο παραπόνων του Ευρωπαϊού Διαμεσολαβητή ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο σχετικά με τις συνέπειες της επιλογής μεταξύ δημόσιας και εμπιστευτικής εξέτασης του δελτίου. Ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται άρα από το Διαμεσολαβητή - εκ των προτέρων - σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης του κοινού.

Σχόλιο :

Κινδυνεύει η ιδιωτική ζωή του προσώπου; Θίγεται ουσιαστικά από τη δημοσιοποίηση;

Ασφαλώς οι πληροφορίες που παρέχονται από τον ενδιαφερόμενο ή που λαμβάνονται από άλλους μπορούν σε πολλές περιπτώσεις να έχουν στενή σχέση με την ιδιωτική τους ζωή. Είναι εύλογο ότι, αν ο ενδιαφερόμενος επιλέξει την εμπιστευτική εξέταση του υποβαλλόμενου δελτίου, τα νόμιμα συμφέροντά του ενδέχεται να θιγούν σοβαρά από τη δημοσιοποίηση. Οι προοπτικές σταδιοδρομίας ή απασχόλησης θα μπορούσαν παραδείγματος χάρη να υποστούν βλάβη ανεξαρτήτως της έκβασης των ερευνών του Διαμεσολαβητή.

Επιτρέπεται η πρόσβαση δυνάμει της νομοθεσίας περί προστασίας των δεδομένων;

Ο ενδιαφερόμενος ενημερώνεται ικανοποιητικά, μέσω του δελτίου, για τις συνέπειες της επιλογής μεταξύ δημόσιας και εμπιστευτικής εξέτασης. Σε αυτά τα πλαίσια, εάν ο ενδιαφερόμενος δεν ζητήσει εμπιστευτική εξέταση, θεωρείται ότι έχει δώσει «ρητή συγκατάθεση» για τη δημοσιοποίηση σύμφωνα με το εδάφιο η) του άρθρου 2, και το εδάφιο δ) του άρθρου 5 του κανονισμού περί προστασίας των δεδομένων. Ωστόσο, η πλήρης δημοσιοποίηση εγγράφων σχετικών με δελτίο παραπόνων για το οποίο ο ενδιαφερόμενος ζήτησε εμπιστευτική εξέταση θα αντέβαινε στο άρθρο 4, δεδομένου ότι θα ήταν αντίθετη προς την αρχή ότι οι σκοποί καθορίζονται κατά το χρόνο της συλλογής - όπως έχουν γίνει ευλόγως κατανοητοί από το υποκείμενο των δεδομένων. Στις περιπτώσεις αυτές, είναι και πάλι δυνατόν να δημοσιοποιηθεί μια ανώνυμη απόδοση της απόφασης.

Παράδειγμα 2 : ο κατάλογος των διαπιστευμένων βοηθών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να αποκαλύπτει τις πολιτικές απόψεις βοηθού - θα πρέπει εν τούτοις να δημοσιεύεται;

Ο κατάλογος «Βοηθοί διαπιστευμένοι στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο» περιέχει τους βοηθούς των ευρωβουλευτών. Περιέχει κατάλογο των βουλευτών μαζί με τους βοηθούς των, και, δεδομένου ότι πολλοί εξ αυτών πιθανόν να έχουν κοινές αξίες με τον βουλευτή για τον οποίο εργάζονται, ο κατάλογος μπορεί εμμέσως να αποκαλύπτει τις πολιτικές τους απόψεις. Ο κατάλογος περιλαμβάνεται στην ιστοσελίδα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και είναι δυνατή η ανεύρεση των ονομάτων με τη βοήθεια του ερευνητικού μέσου Google. Οι βοηθοί μπορούν κατ' εξαίρεση να μην περιλαμβάνονται στο δημοσιευμένο κατάλογο, εφόσον επικαλεσθούν επιτακτικούς και νόμιμους λόγους για να καταδείξουν ότι παραβιάζεται η ιδιωτική τους ζωή.

Σχόλιο :

Κινδυνεύει η ιδιωτική ζωή του προσώπου; Θίγεται ουσιαστικά από τη δημοσιοποίηση;

Οι πολιτικές απόψεις ενός υποκειμένου δεδομένων ανήκει στην κατηγορία των ευαίσθητων δεδομένων και είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ιδιωτική ζωή του ατόμου. Αυτό το είδος των πληροφοριών δεν θα πρέπει να δημοσιοποιείται εν γένει. Εν τούτοις, σε περιπτώσεις όπως η προκειμένη μπορεί να υπάρχουν βάσιμοι λόγοι προς τούτο. Είναι δύσκολο να υποστηρίξει κανείς ότι οι βοηθοί εν γένει θα θιγούν σημαντικά από τη δημοσιοποίηση. Το γεγονός ότι γίνεται δημοσίως γνωστό ότι ένα συγκεκριμένο πρόσωπο εργάζεται ως βοηθός ευρωβουλευτή, με τον οποίο μπορεί να έχει κοινές αξίες, δεν βλάπτει κατ' ανάγκην το εν λόγω πρόσωπο. Ωστόσο, σε ειδικές περιπτώσεις, (όπως στην περίπτωση των πιο εξτρεμιστικών κομμάτων), η δημοσιοποίηση θα μπορούσε να θίξει σημαντικά το υποκείμενο των δεδομένων, π.χ. όταν αργότερα αναζητήσει άλλη εργασία.

Επιτρέπεται η πρόσβαση δυνάμει της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων;

Η δημοσίευση του ονόματος προσώπου στον κατάλογο των διαπιστευμένων βοηθών είναι σύμφωνη με το άρθρο 4 του κανονισμού περί προστασίας δεδομένων εφόσον αντιστοιχεί στις εύλογες προσδοκίες του υποκειμένου των δεδομένων. Υπάρχει αυξημένο δημόσιο ενδιαφέρον για ένα Κοινοβούλιο που λειτουργεί με διαφανείς διαδικασίες, άρα και η δημοσιοποίηση είναι σύμφωνη με το άρθρο 5. Το άρθρο 10 απαγορεύει την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων που αποκαλύπτουν πολιτικές απόψεις.

Ωστόσο η διάταξη αυτή, δεν είναι απόλυτη - οι παράγραφοι 2 και 4 του ίδιου άρθρου προβλέπουν σημαντικές εξαιρέσεις.

Παράδειγμα 3 : επιτρέπεται η δημοσίευση καταλόγου ασκουμένων θεσμικού οργάνου:

Στην περίπτωση του καταλόγου προσώπων που δέχθηκαν θέση ασκουμένου σε ένα θεσμικό όργανο (το παράδειγμα προέρχεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο), η πρόσβαση του κοινού έχει απαγορευθεί με την αιτιολογία ότι θα παραβίαζε την ιδιωτική ζωή των ασκουμένων. Κατά την υπογραφή του εντύπου υποβολής αίτησης, ο αιτών δηλώνει ότι έχει γνώση «των εσωτερικών κανόνων που διέπουν τις υποτροφίες ασκουμένων και τις επισκέψεις μελετών στη Γραμματεία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». Το άρθρο 6.6 των κανόνων αυτών αφορά τη διαδικασία εισδοχής και ορίζει: «τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιλογής δεν δημοσιεύονται».

Σχόλιο :

Κινδυνεύει η ιδιωτική ζωή του προσώπου; Θίγεται ουσιαστικά από τη δημοσιοποίηση;

Κατά κανόνα η δημοσιοποίηση πληροφοριών όπως τα ονόματα προσώπων τα οποία ως επί το πλείστον έχουν μόλις ολοκληρώσει τριτοβάθμιες σπουδές και έχουν δεχθεί θέση ασκουμένου σε δημόσιο όργανο (όπως ένα κοινοβούλιο) δεν θίγει υπέρ το δέον την ιδιωτική ζωή. Υπάρχουν μερικές περιπτώσεις στις οποίες το υποκείμενο των δεδομένων θα μπορούσε να υποστεί βλάβη ή να θιγεί σημαντικά από τη δημοσιοποίηση. Οι αιτούντες θα πρέπει πάντως να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν εξαίρεση για επιτακτικούς και νόμιμους λόγους.

Επιτρέπεται η πρόσβαση δυνάμει της νομοθεσίας για την προστασία των δεδομένων;

Παρόλο που η συλλογή των ονομάτων έγινε για συγκεκριμένους, ρητούς και νόμιμους λόγους, σύμφωνα με το άρθρο 4, πρέπει οπωσδήποτε να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι οι υπονήφιοι ενημερώθηκαν ρητά ότι δεν θα αποκαλυφθούν τα προσωπικά τους δεδομένα. Η δημοσιοποίησή τους θα αντέβαινε επομένως στις εύλογες προσδοκίες του υποκειμένου των δεδομένων και, - παρ' ότι θα υπήρχαν ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της πρόσβασης του κοινού, (κυρίως για λόγους υπευθυνότητας) - η πρόσβαση αυτή δεν είναι δυνατόν να επιτραπεί..

Συμπέρασμα

Το έγγραφο ασχολείται με δύο θεμελιώδη δικαιώματα - το δικαίωμα πρόσβασης του κοινού, και το δικαίωμα προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Τα δικαιώματα αυτά ως επί το πλείστον δεν έρχονται σε σύγκρουση, υπάρχουν όμως περιπτώσεις ταυτόχρονης εφαρμογής των δύο σχετικών με το θέμα κανονισμών : η εξαίρεση του εδαφίου β) της παραγράφου 1 του άρθρου 4. Η διάταξη αυτή περιέχει ορισμένους όρους που απαιτούν περαιτέρω εξέταση.

Η ορθή διεκπεραίωση των αιτήσεων που αφορούν έγγραφα τα οποία περιέχουν προσωπικά δεδομένα αποτελεί σημαντική πτυχή της χρηστής διακυβέρνησης. Επομένως, τα όργανα και οι οργανισμοί οφείλουν να εξετάζουν κάθε συγκεκριμένη περίπτωση χωριστά, με άξονα τις αρχές του δικαιώματος ενημέρωσης και της αναλογικότητας. Η τήρηση αμφοτέρων των δικαιωμάτων μπορεί να ενισχυθεί με προληπτική αντιμετώπιση, ήτοι την εκ των προτέρων ορθή ενημέρωση του υποκειμένου των δεδομένων σχετικά με την μεταχείριση που επιφυλάσσεται στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα - τηρουμένων πλήρως των σχετικών με το αντικείμενο κανονισμών.

Ταχυδρομική διεύθυνση: rue Wiertz 60 - B-1047 Brussels
Γραφεία: rue Montoyer 63
E-mail: edps@edps.eu.int
www.edps.eu.int
τηλ.: 02-283 19 00 - Fax: 02-283 19 50

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2005

Η αναπαραγωγή για μη εμπορικούς λόγους επιτρέπεται, αρκεί να γίνεται μνεία της προέλευσης του εγγράφου.

Τυπωμένο στο Βέλγιο